

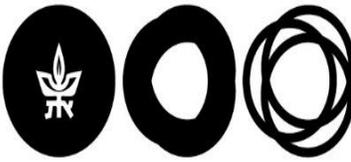
יד הנדיב יאד הַנְּדִיבִיף Yad Hanadiv

הדקאנט להצלחת הסטודנטים והסטודנטיות
عمادة شؤون نجاح الطلبة
Student Success Center

Tel Aviv University | جامعة تل ابيب | אוניברסיטת תל אביב

הנציבות לשוויון, מגוון וקהילה
Equity, Diversity & Community Commission
مفوضية المساواة، التعددية والشؤون المجتمعية

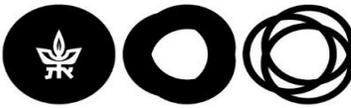

Tel Aviv University | جامعة تل ابيب | אוניברסיטת תל אביב

"דור ראשון לאקדמיה" באוניברסיטת תל אביב: ממחקר להתערבות

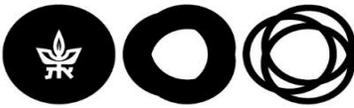
סלמאן סויד – מוביל מחקר "דור ראשון לאקדמיה"

הדס טל - יועצת חינוכית ורכזת תכנית "דור ראשון לאקדמיה"

מטרות המחקר

- לבחון את האתגרים, החסמים והמוטיבציה בקרב סטודנטים "דור ראשון לאקדמיה".
- להקשיב להצעות הסטודנטים לדילול/ הסרת חסמים קיימים.
- לבנות תוכנית התערבות לשנים הבאות על סמך ממצאי המחקר.
- ליווי והערכה.

מתודולוגיה

מחקר משולב

אוכלוסיית היעד: סטודנטים. יות מהפקולטות: רפואה, הנדסה, אדריכלות, מדעי מחשב, מדעים מדויקים, עבודה סוציאלית, חינוך

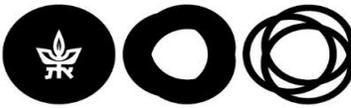
• המחקר האיכותני כלל **20** ראיונות חצי מובנים עם סטודנטים "דור ראשון לאקדמיה" שלומדים לקראת תואר ראשון מהאוכלוסיה היהודית.

• המחקר הכמותני כלל **862** משתתפים.

• **20%** מהמשיבים.ות ציינו שהם "דור ראשון לאקדמיה".

* גיוס המרואיינים והמשתתפות בשאלון נעשה באמצעות קול קורא שנשלח במייל.

* הצגת הממצאים תתמקד בסטודנטים היהודים.

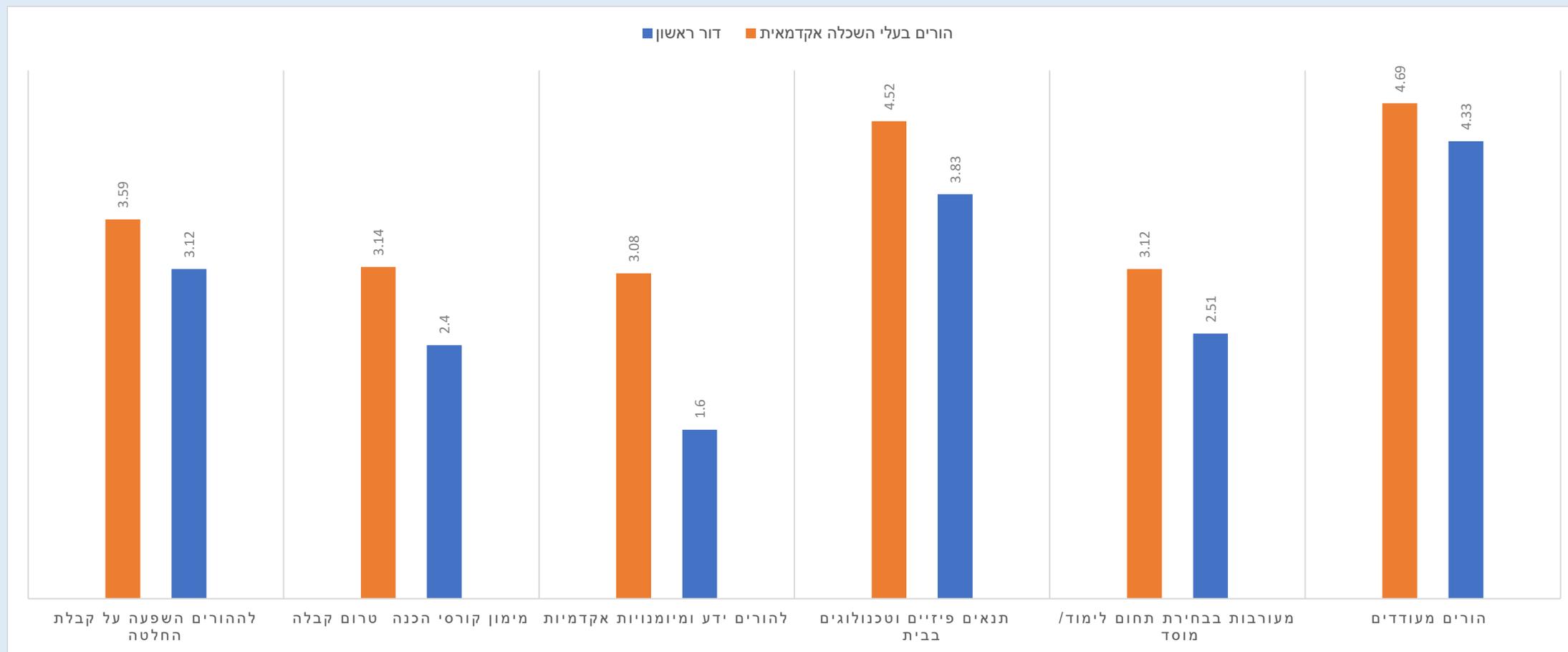
ממצאים

תקופת טרום הלימודים - חסמים בכניסה למערכת ההשכלה הגבוהה:

- **בתי הספר מתמקדים במבחני הבגרות והרשויות ממעיטות ליזום פעילויות הנגשה.**
- **הורים מעודדים לרכישת השכלה גבוהה, אך אין באפשרותם לסייע בהכוונה.**

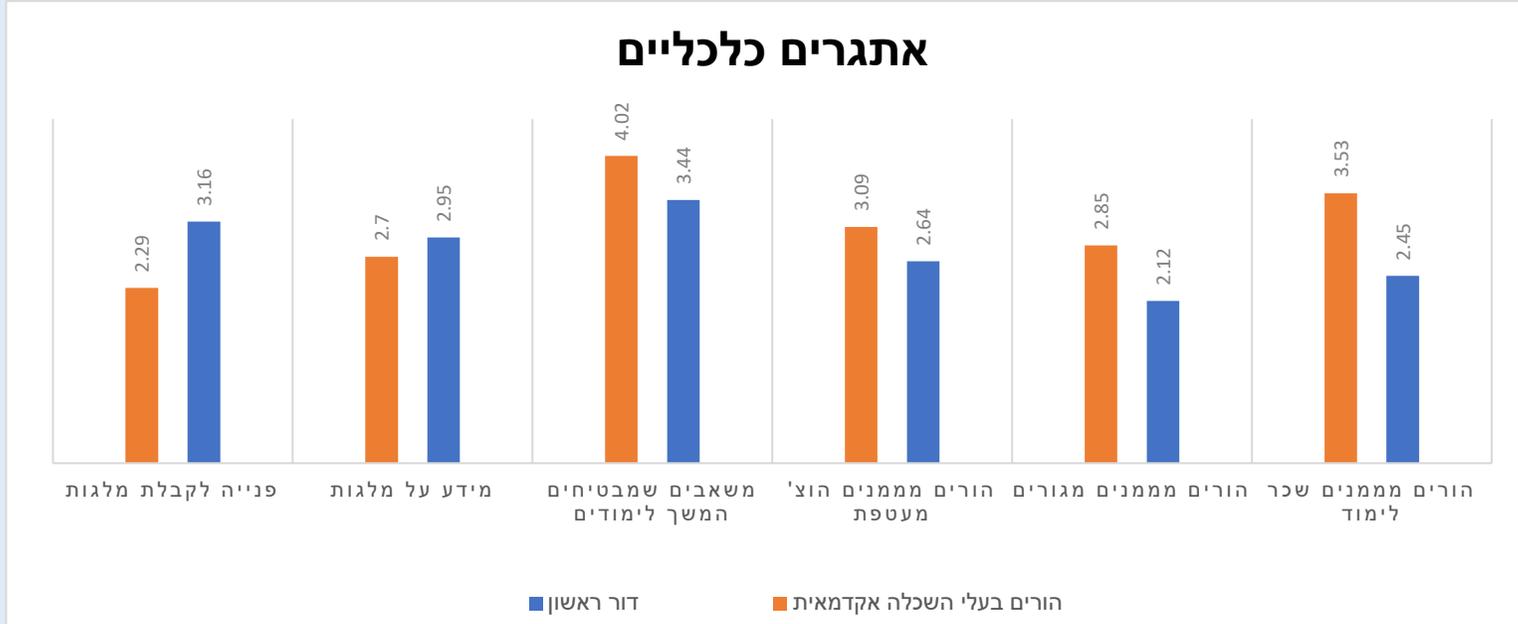

מעורבות הורים טרום הלימודים

אתגרים במהלך הלימודים

אתגרים כלכליים:

- תמיכה משפחתית מועטה
- משאבים מועטים
- שילוב לימודים ועבודה

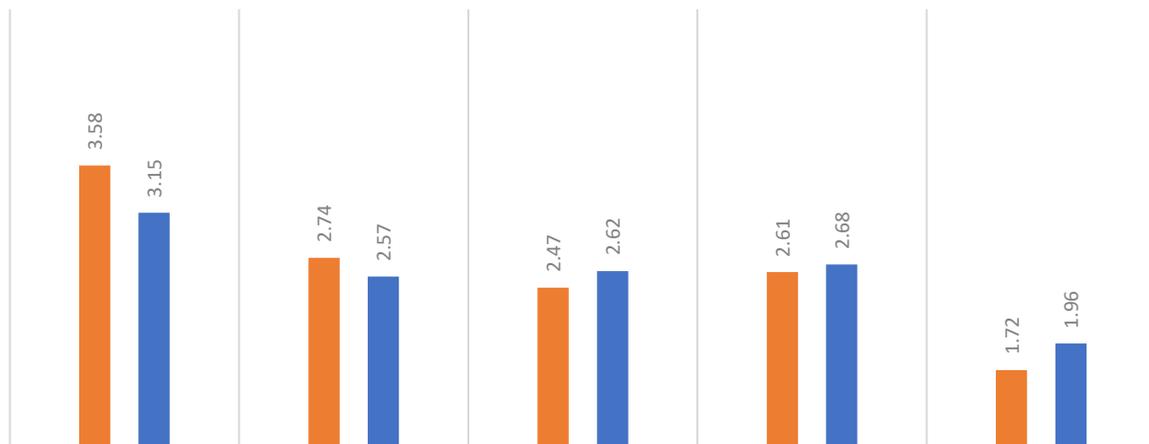
”כשהם יכולים עוזרים, אבל הבעיה שהם לרוב לא יכולים, אני מנסה לא לערב אותם ולכן אני עובדת קשה. יש להם יכולת לעזור לי בסכום של מקסימום 500 שקל בחודש”
תמי, עבודה סוציאלית

אתגרים במהלך הלימודים

אתגרים לימודיים

■ דור ראשון ■ לא דור ראשון

עומד/ת בזמנים בהגשת עבודות ובביצוע משימות לימודיות לפי הדרישות.

שולט/ת במיומנויות אקדמיות

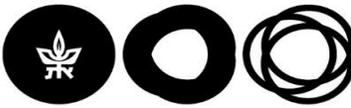
פונה לקבלת סיוע לימודי מטעם האוניברסיטה/ חוג הלימודים שלי

פונה למרצה אחרי השיעור

קשיים באנגלית

אתגרים לימודיים:

- דרישות אקדמיות גבוהות.
- חוסר יכולת כלכלית לממן שיעורים פרטיים.
- עומס רב

אתגרים במהלך הלימודים

מעורבות הורים לא הולמת את צרכי הסטודנט:

• **בהיבט האקדמי:** העדר יכולת סיוע בקשיים אקדמאיים כמו המלצה על קורסי בחירה, משוב על עבודות הגשה, בחירת

התמחות ועוד.

• **בהיבט הרגשי:** יעוץ על תכנון זמן, הבנה על העומס והלחץ במהלך הלימודים.

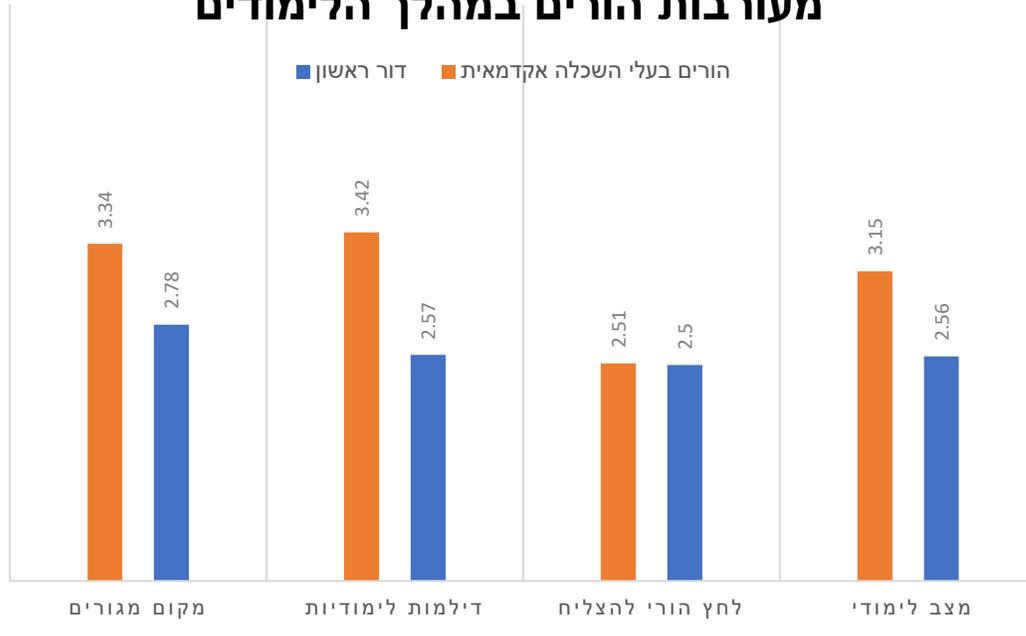
• **בהיבטים אחרים:** מקום מגורים, קשרים עם מעסיקים, נטוורקינג.

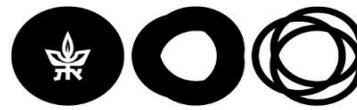
”המעורבות שלהם היא אפסית. [...] שואלים ומתעניינים איך הולך אך לא מעבר. [ההורים] יודעים שאני בתקופת מבחנים אך לא תמיד מכילים את גודל הדבר. כשאני בתקופת מבחנים הם אומרים לי בוא לצפון, חושבים שזה קל והם לא מעכלים את העניין. חושבים שאלה מבחנים שכולם עוברים אותם בלי בעיות”

אבנר, 28, הנדסה מכנית

מעורבות הורים במהלך הלימודים

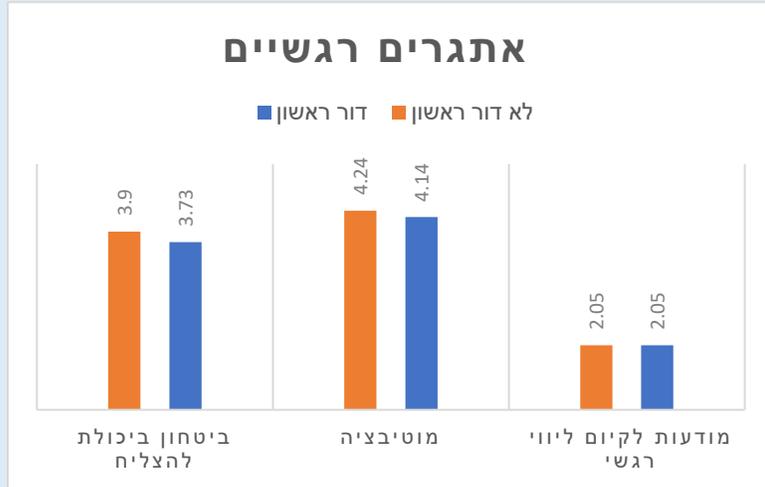
■ דור ראשון ■ הורים בעלי השכלה אקדמאית

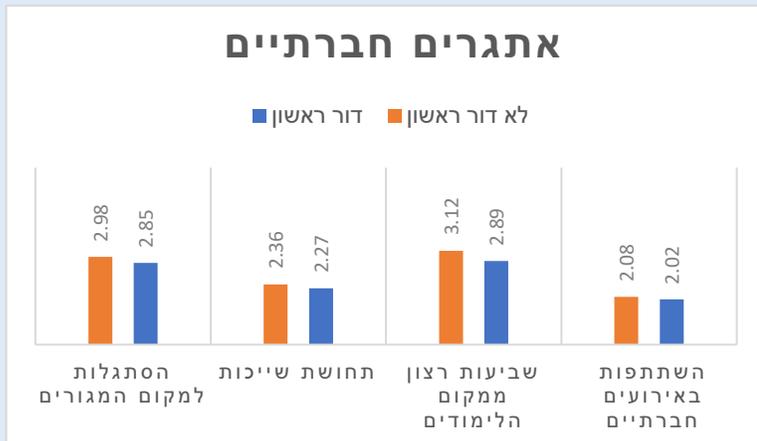
אתגרים במהלך הלימודים

אתגרים רגשיים

- ההתמודדות עם האתגרים הכלכליים והאקדמיים לצד הרצון לא "להכביד" על הבית מובילה לתחושת בדידות.
- סטודנטים שיתפו שהם חווים חרדות, דכאון, כאבים פיזיים, ייאוש, וחוסר מוטיבציה.
- מרבית הסטודנטים בטיפול נפשי, ונעזרים בתמיכתם של בן/ת הזוג וחברים ללימודים.

" מפחידה אותי המחשבה על כישלון, אבל אי אפשר להימנע מזה. בבית לא מבינים אותי, כשאני ב-stress הם אומרים לי – "תלמדי יותר תוציאי ציונים גבוהים", ממש תשובות פשוטות, לא חושבים לעומק ומבינים את הלחצים". סינה, הנדסה מכנית

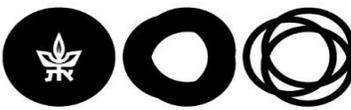
אתגרים חברתיים

- תחושת השייכות למוסד.
- קשיים בהסתגלות למקום מגורים חדש.
- בדידות
- שביעות רצון ממקום הלימודים

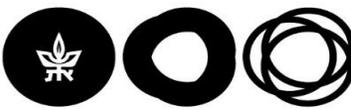
מענים שהוצעו ע"י הסטודנטים

- מלגת דור ראשון
- סיוע בקבלת מעונות
- הנגשת שירות פסיכולוגי זמין
- סדנאות: (תכנון זמן, התמודדות מול לחץ, רישות *Networking*)

המלצות

1. בניית תוכנית התערבות ראשונית והפעלת פיילוט בסמסטר הראשון של תשפ"ג.
2. גיבוש תוכנית פעולה והתערבות לטווח הרחוק שתתבסס על התובנות מהפעלת הפיילוט. וממצאי המחקר. היא תכלול כל היחידות שיש בהן ייצוג חוסר של סטודנטים "דור ראשון השכלה גבוהה".
3. עריכת מחקר לבדיקת החסמים של סטודנטים דור ראשון שאחד מהוריהם לפחות לא נולד בישראל.
4. על סמך הממצאים של מעורבות הורים ומערך החינוך, יש צורך להפעיל תוכניות לתלמידי תיכון בתי הספר.
5. כדי לקיים ממשק עם הקהילה וההורים במטרה לקיים הרצאות וסדנאות, יש צורך בעתיד לעבוד מול אפיקים מתאימים שיש להם נגישות להורים כמו בתי ספר, מרכזי צעירים, מתנסים ועוד.

ממחקר להתערבות

רקע ורציונאל

- תת-ייצוג בפקולטות למדעים מדויקים, הנדסה, פכ"מ ורפואה
- קשיים בהסתגלות בכניסה לעולם האקדמי: עמידה בזמנים, מיומנויות אקדמיות ועוד
- ריחוק מהמשפחה שעלול להוביל לקושי רגשי
- קשיים כלכליים
- תחושת מסוגלות נמוכה
- מחסור בגורמי תמיכה או בקבוצה להזדהות עמה

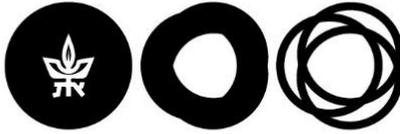
יד הנדיב יاد هَنديف Yad Hanadiv

הדקאנט להצלחת הסטודנטים והסטודנטיות
عمادة شؤون نجاح الطلبة
Student Success Center

אוניברסיטת תל אביב | جامعة تل ابيب | Tel Aviv University

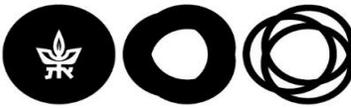
הנציבות לשוויון, מגוון וקהילה
Equity, Diversity & Community Commission
مفوضية المساواة، التعددية والشؤون المجتمعية

אוניברסיטת תל אביב | جامعة تل ابيب | Tel Aviv University

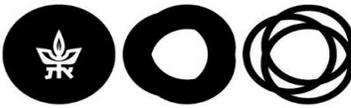
מטרות התכנית

- יצירת קבוצת השתייכות
- הגברת תחושת מסוגלות אקדמית
- חיזוק החוסן הנפשי
- סיום בהצלחה של שנה א' ומעבר לשנה ב'.

מבנה התכנית

תהליך

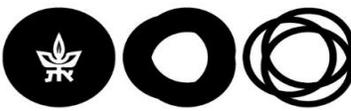
פגישות חשיפה לתכנית וגיוס לשת"פ עם הצוות המנהלי והאקדמי בפקולטות

ניסוח הקול הקורא והפצתו

ראיונות אישיים עם הסטודנטים העומדים בקריטריונים לקבלה לתכנית

קבלת 30 סטודנטים לתכנית לאחר חשיבה משותפת, ועדכון הפקולטות

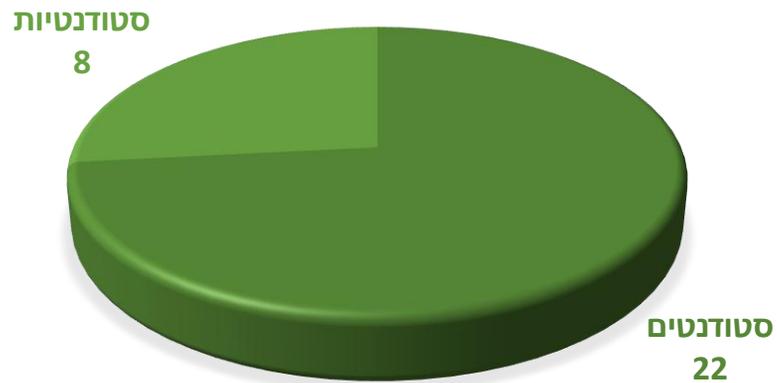
פגישות הכרות אישיות

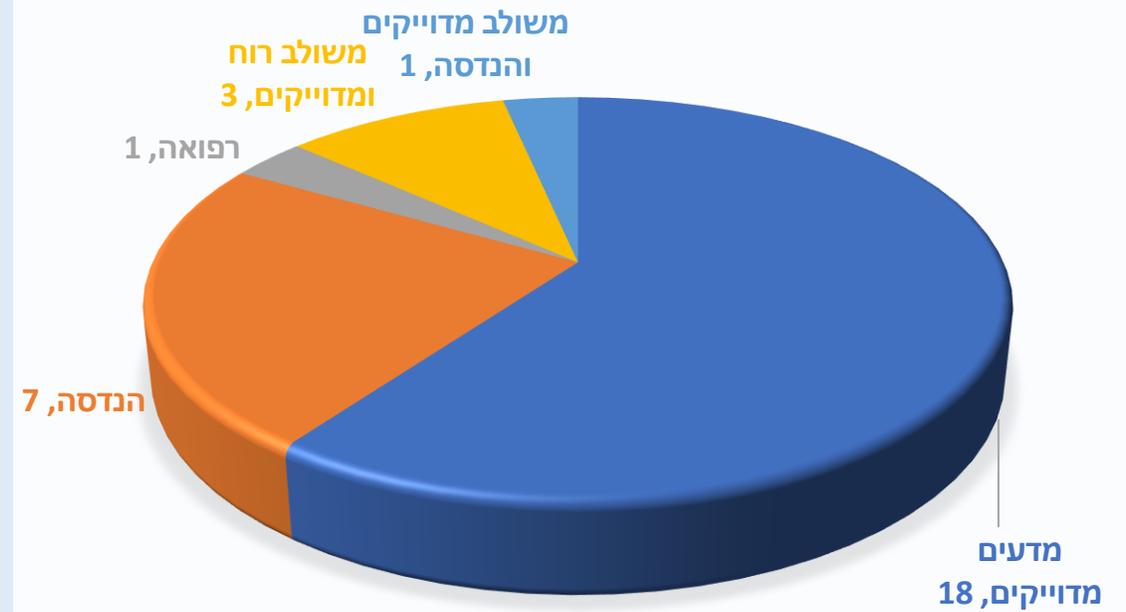
המשתתפים.ות בתכנית

• התכנית כוללת 30 סטודנטים וסטודנטיות

מגדר

מסלולי לימודים

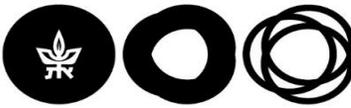
יד הנדיב יَاد هَنْدِيفْ Yad Hanadiv

הדקאנט להצלחת הסטודנטים והסטודנטיות
عمادة شؤون نجاح الطلبة
Student Success Center

Tel Aviv University | جامعة تل ابيب | אוניברסיטת תל אביב

הנציבות לשוויון, מגוון וקהילה
Equity, Diversity & Community Commission
مفوضية المساواة، التعددية والشؤون المجتمعية

Tel Aviv University | جامعة تل ابيب | אוניברסיטת תל אביב

יצאנו לדרך

- **אירוע פתיחה התקיים ב-28.12.22**
- **תהליכי ליווי אישי החלו עם כל משתתפי התכנית**
- **גויסו 7 חונכים אקדמיים שנותנים שיעורי עזר ל-12 סטודנטים**

להיות דור ראשון באקדמיה...

"...כשהייתי ביום של שבר, אמא הציעה לי לעבור למוסד אקדמי שיהיה לו בו קל יותר. אז הרגשתי שאני דור ראשון, זה לא מה שהייתי צריך כדי שיעזרו לי"

"אני אחד שאם לא טוב לא אז הוא פורש, כאן אני רוצה שזה יהיה אחרת"

"מגיל קטן החדירו בי מצויינות, ההורים שלי עשו הכל כדי שהעתיד שלי ייראה אחרת מהחיים שלהם..."

"אני תמיד מרגישה חמישה צעדים מאחור לעומת סטודנטים שההורים שלהם למדו באקדמיה"

"אני רוצה להצליח לעמוד בזכות עצמי וגם ללמוד לבקש עזרה כשצריך"